

بررسی رابطه امنیت غذایی با عوامل اقتصادی و اجتماعی در کودکان ۵-۳ ساله شهر قزوین در سال ۱۳۹۲

نویسندگان: مریم جوادی^۱، امه باریکانی^۲، سیده فاطمه شرفی^۳

۱. متخصص تغذیه، استادیار مرکز تحقیقات رشد کودکان دانشگاه علوم پزشکی قزوین mjavadi@qums.ac.ir

۲. متخصص پزشکی اجتماعی، دانشیار مرکز تحقیقات رشد کودکان دانشگاه علوم پزشکی قزوین

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد علوم بهداشتی در تغذیه، مرکز تحقیقات رشد کودکان، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

زمینه: یکی از عوامل مهم در بحث تغذیه وجود امنیت غذایی در خانوار است. در مطالعات متعدد اثر ناامنی غذایی بر مشکلات تغذیه ای از جمله سوء تغذیه خصوصاً در کودکان مشاهده شده است. امنیت غذایی به مفهوم دسترسی همه مردم در تمام اوقات به غذایی کافی و سالم می باشد، شیوع ناامنی غذایی و اثرات آن در جوامع مختلف متفاوت است. هدف از مطالعه حاضر بررسی ناامنی غذایی در شهر قزوین می باشد.

روش کار: این مطالعه توصیفی و مقطعی در سال ۱۳۹۲ انجام شد. تعداد ۲۱۴ مادر دارای کودک ۵-۳ ساله مراجعه کننده به مراکز بهداشتی شهر قزوین به روش تصادفی وارد مطالعه شدند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای حاوی اطلاعات دموگرافیک، خواب و شاخص های رشدی و قد و وزن و پرسشنامه امنیت غذایی خانوار (USDA) بود. پرسشنامه توسط محقق تکمیل گردید. داده های جمع آوری شده با استفاده از آزمونهای تی استیودنت و کای دو در سطح معنی داری $P < 0.05$ تحلیل گردید.

یافته ها: میانگین وزن و قد کودکان در بدو تولد به ترتیب 3.2 ± 0.48 کیلوگرم و 50 ± 3.4 سانتی متر بود، در حالیکه وزن و قد فعلی آنها به ترتیب 17.1 ± 3.4 کیلوگرم و 106.8 ± 7.9 سانتی متر با میانگین شاخص توده بدنی 14.9 ± 1.8 بود. میانگین سنی مادران در زمان تولد کودک 32.4 ± 4.4 سال بود. متوسط مدت زمان تغذیه با شیر مادر 14.2 ± 0.42 سال بود. تحصیلات مادران و پدران به ترتیب 51.4 و 52.3 درصد لیسانس بود. مادران در 40.2 درصد از موارد خانه دار و 37.9 درصد از پدران شغل آزاد داشتند. 77.6 درصد از کودکان از شیر خشک تغذیه کرده بودند. در حدود 5.1 درصد از کودکان در روزهای عادی قبل از ساعت ۹ به خواب می رفتند و مدت ساعت خواب کودکان در 41.1 درصد بین ۱۲ - ۱۱ ساعت بود 23.8 و 16.4 درصد از آنان به ترتیب بین ساعات ۱۰ - ۹ صبح بیدار می شدند و 41.1 درصد در روزهای تعطیل بیشتر از ۱۲ ساعت می خوابیدند. از بین افراد مورد بررسی 86.4 درصد امنیت غذایی و 13.6 درصد دچار ناامنی غذایی بودند. امنیت غذایی با تحصیلات پدر ارتباط معنی داری داشت ($P = 0.006$)

بحث: وجود ارتباط بین ناامنی غذایی و سطح تحصیلات ممکن است به این علت باشد که با افزایش سطح تحصیلات والدین، آگاهی، عملکرد و نگرش آنها در مورد وضعیت تغذیه فرزندانشان بهبود میابد. همچنین، سطح تحصیلات بالاتر میتواند زمینه را برای شغل بهتر و در نتیجه، وضعیت اقتصادی مطلوب تر فراهم کند که در نهایت به دسترسی بیشتر فرزندان به مواد غذایی با کیفیت بالا منجر میشود.

نتیجه گیری: در این مطالعه نیمی از والدین تحصیلات دانشگاهی داشتند و از آنجائیکه امنیت غذایی با تحصیلات پدر ارتباط معنی داری داشت نتایج مطالعه موید نقش عوامل اجتماعی در امنیت غذایی است.

واژه های کلیدی: امنیت غذایی، کودک، والدین